

КАФЕДРА ТЕОРІЇ МУЗИКИ

Методологія наукових досліджень

Освітній ступінь

«Магістр»

Спеціальність

025 «Музичне мистецтво»

Освітньо-наукова програма

«Музичне мистецтво»

Статус

Обов'язкова

Форма контролю

Залік

Курс	1
Семестр	2

ECTS	4
Годин	120
Лекційні	20
Семінарські	20
Самостійна робота	80

Інформація про викладача

ПІБ	Сюта Б. О., доктор мистецтвознавства, професор, професор кафедри теорії музики НМАУ ім. П. І. Чайковського
ПІБ	Сумарокова В. Г., кандидатка мистецтвознавства, професорка, професорка кафедри теорії музики Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського
Профіль викладача	https://scholar.google.com/citations?hl=en&pli=1&user=wUcYu6IAAAAJ https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=kYaDEo0AAAAJ&view_op=list_works&sortby=titleScholar :
e-mail	theodotius@i.ua sumarokova_vera@ukr.net

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс «Методологія наукових досліджень» читається магістрантам виконавських факультетів. Він продовжує попередній курс «Основи науково-дослідної роботи» для виконавських спеціальностей ЗВО України гуманітарного і мистецького спрямування освітнього ступеню «Бакалавр». Усвідомлюючи всю широкомасштабність постановки питання вивчення методологічної основи цілої наукової галузі, при укладанні цієї типової програми була здійснена спроба виділити обмежене коло методологічних проблем, які є найпоширенішими у музикознавстві і становлять для молодих науковців першочерговий інтерес.

Мета курсу:

Дати магістрантам уявлення про методологічну основу музикознавчого дослідження, яка є його необхідним складником і має певні особливості функціонування. Студенти повинні набути необхідні знання та практичні навички для успішного їх застосування у написанні магістерської роботи та в подальшій науково-дослідній і педагогічній роботі.

Основні завдання курсу:

Основним завданням курсу є допомогти магістрантам в оволодінні сучасними методами наукових досліджень, спроектувати основні положення методології на конкретну науково-

дослідну роботу за обраною темою. Отримані в процесі вивчення курсу знання і навички допоможуть при написанні магістерських робіт, наукових статей та рецензій, будуть корисними для подальшої науково-дослідної та науково-педагогічної діяльності.

Для успішного засвоєння студентами навчального змісту дисципліни необхідні базові компетенції та знання курсів теорії музики, гармонії, поліфонії, музичної форми, музичної акустики, інструментознавства та оркестровки, музично-теоретичних систем, історії музики, основ теоретичного та історичного музикознавства, історії та теорії музичного виконавства, історії стилів у мистецтві, історії світової та української культури, філософії, естетики, психології, соціології та педагогіки.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент **повинен знати**: сутність та мету застосування основних груп методів дослідження; специфіку і доцільність застосування різних науково-дослідницьких методів у тих чи інших типах наукових досліджень; знати історію становлення найголовніших музикознавчих методів; знати базові науково-дослідні праці, у яких оптимально розроблено та використано засадничі теорії та методи; знати і розрізняти домінуючі науково-творчі парадигми музикознавства. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент **повинен уміти**: обрати відповідно до своїх зацікавлень тему для дослідження, визначити основний напрям науково-дослідної роботи, визначити мету та завдання майбутнього дослідження, підібрати відповідний їм комплекс методів та методик наукового дослідження, ієрархізувати їх та сформулювати в єдиний комплекс на базі визначення головного філософсько-світоглядного методу. Також слід уміти підібрати почерговість чи одночасність застосування визначених методів, а також за необхідності залучати до дослідження методи суміжних сфер науки.

ПЕРЕЛІК ТЕМ

МОДУЛЬ I. МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Змістовий модуль 1. Методологія наукового дослідження музичного мистецтва.

Вступ. Зміст і завдання курсу “Методологія наукових досліджень”

Тема 1. Роль методологічної основи у науковому дослідженні. Класифікація методів дослідження та методологічні проблеми музикознавства

Тема 2. Місце музикознавства в системі наук. Зв'язки музикознавства з культурологією, естетикою, історією

Тема 3. Структура і класифікація музикознавчої науки.

Тема 4. Історія і теорія музичного виконавства

Змістовий модуль 2. Методологія та методика науково-дослідної роботи

Тема 5. Принципи оптимізації наукової творчості

Тема 6. Логіка наукового дослідження

Тема 7. Проблемна ситуація. Класифікація проблемних ситуацій. Методи роботи з проблемною ситуацією.

Тема 8. Накопичення та обробка фактичного матеріалу. Порівняльний і описовий методи та їх різновиди.

Тема 9. Методи роботи з джерелами інформації. Наукові поняття і термінологія.

Тема 10. Гіпотеза та її функціонування у науковому дослідженні. Застосування доцільних методів дослідження. Поняття науково-творчої парадигми.

Змістовий модуль 3. Напрямки і результати наукового дослідження.

Тема 11. Напрямки і види наукового дослідження. Концепція, етапи і структура дослідження.

Тема 12. Методи аналізу змісту в музиці. Методи інтердисциплінарних досліджень.

Тема 13. Мова і стиль наукової роботи. Методика написання та редагування наукового **тексту**. Методики укладання бібліографії, нотографії, дискографії, додатків.

ФОРМИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Лекції, семінарські заняття, письмові роботи, дискусії.

НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Заняття проводяться у змішаній формі (аудиторні та дистанційні на платформі Zoom). Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються персонально електронною поштою, на месенджери або на платформі Google Classroom. Всі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали студенти можуть знайти на сайті бібліотеки Академії <http://lib.knmau.com.ua>.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Формами поточного контролю є періодичне опитування, семінари та виконання власних науково-дослідних робіт.

Під час вивчення дисципліни планується одна модульна робота та залік з оцінкою, який складається в кінці семестру.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Участь у обговореннях та семінарах	10
2.	Виконання письмових завдань	40
3.	Відвідування лекцій	10
4.	Залік	40
	Всього	100

Критерії оцінювання знань студентів:

Оцінка 90 – 100 А (“Відмінно”): Досконала відповідь. Студент володіє глибокими і міцними знаннями, здатний самостійно мислити, може визначати тенденції та протиріччя процесів, правильно обирати підходи та методи, робить аргументовані висновки, вирішує творчі завдання.

Оцінка 82 – 89 В (“Добре”): Чіткі відповіді з незначними несуттєвими неточностями, або ж відповіді правильні, однак неповні.

Оцінка 74 – 81 С (“Добре”): правильні але неповні відповіді, яким бракує достатньої самостійності мислення.

Оцінка 64 – 73 D (“задовільно”): Схематичні, неповні або приблизні, частково неправильні відповіді,

Оцінка 60 – 63 E (“задовільно”): Неповні та неправильні відповіді і відсутність відповідей на допоміжні запитання викладача.

Оцінка 35 – 59 FХ (“незадовільно”): Неправильні відповіді на переважну більшість запитань, або повна відсутність відповідей на деякі з них.

Оцінка 1 – 34 F (“незадовільно”): Студент не засвоїв основного навчального матеріалу, не здатний охарактеризувати відтворити головні методи теоретичного музикознавчого дослідження або визначити сутність головних теоретичних понять методології.

ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна може викладатися студентам з особливими освітніми потребами.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА

Передбачається пасивна та активна участь студентів у міжнародних, всеукраїнських та кафедральних конференціях, круглих столах тощо.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Горюхіна Н. Наукові основи теоретичного музикознавства. // Питання методології радянського теоретичного музикознавства. К.: Музична Україна, 1982. С. 5 – 17.
2. Капелюшний А. О. Стилїстика й редагування: Практичний словник-довідник. Львів: ПАІС, 2002.
3. Котляревський І. А. Загальні основи науково-дослідної роботи. Київ, 2008. 95 с.
4. Котляревський І. Питання взаємозв'язку історичного та теоретичного музикознавства // Музика. К., 1980.
5. Котляревський І. Порівняльно-описовий метод у контексті музикознавчих досліджень // Наука – навчанню: наукові записки культурологічного семінару, 2001. С. 15–28.
6. Кун Томас. Структура наукових революцій. Київ: Port-Royal, 2001. 226 с.
7. Ніколаєва Л. М. Основи науково-дослідницької роботи: Навч. посібник. Львів: Сполом, 2003.
8. Основи науково-дослідницької роботи. Програма для виконавських спеціальностей вищих навчальних музичних закладів. Автор-упорядник Л. М. Ніколаєва. К.: Держ. метод. центр навчальних муз закладів, 2003.
9. Сумарокова В. Г. Організація творчої діяльності студентів консерваторії // Українське музикознавство. К.: Муз. Україна, 1990. Вип. 25. С. 137 – 141.
10. Сюта Б. Музична творчість 1970-1990-х років: параметри художньої цілісності. Київ: Грамота, 2006. 256 с.
11. Сюта Б. Деякі аспекти методики аналізу сучасної музики // Студії мистецтвознавчі. 2008. Число 4 (24): Театр. Музика. Кіно. С. 120 –124.
12. Сюта Б. Дискурс у музиці й теорія дискурс-аналізу в музичній науці // Студії мистецтвознавчі. 2010. № 1. С. 35 –42.
13. Сюта Б. Основи парамузикознавства. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2010. 176 с.
14. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. Київ: Знання, 2006.
15. Юдкін І. М. Загальні та специфічні методи етномистецтвознавчого аналізу культури // Українська художня культура / За ред. І. Ф. Ляшенка. Київ: Либідь, 1996. С. 93 – 107.
16. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня: Методичні поради / Авт.-упор. Л. А. Пономаренко. К.: Редакція «Бюлетеня ВАК України», 2001.